
Rolnummer : 358

Arrest nr. 8/92
van 11 februari 1992

A R R E S T

In zake : de vordering tot schorsing van artikel 181, vijfde lid, van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, ingesteld door Karel Schelstraete en anderen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters J. Delva en I. Pétry,
en de rechters J. Wathelet, F. Debaedts, H. Boel, L. François en P. Martens,
bijgestaan door de griffier L. Potoms,
onder voorzitterschap van voorzitter J. Delva,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*

*

I. ONDERWERP VAN DE VORDERING

Bij verzoekschrift van 6 januari 1992, aan het Hof toegezonden bij ter post aangetekende brief van dezelfde datum en ter griffie ontvangen op 7 januari 1992, wordt de schorsing gevorderd van artikel 181, vijfde lid, van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap (B.S. van 4 juli 1991), door :

1. Schelstraete Karel, werkleider universiteit Gent, wonende te 9250 Waasmunster, Vinkenlaan, 1;
2. Moerman Emmanuel, faculteitsgeaggregeerde universiteit Gent, wonende te 9831 Sint-Martens-Latem, Forestierspad, 4;
3. Hanssens Michel, werkleider universiteit Gent, wonende te 9200 Grembergen-Dendermonde, Steenweg van Grembergen, 33;
4. Rysselaere Magdalena, werkleider universiteit Gent, wonende te 9052 Zwijnaarde, Victor Loreinstraat, 21;
5. Segers Agnès, werkleider universiteit Gent, wonende te 9000 Gent, St.-Katlijnstraat, 15;
6. Vanhoorne Michel, werkleider universiteit Gent, wonende te 9000 Gent, Gordunakaai, 7;
7. Verhoeve Antoon, werkleider universiteit Gent, wonende te 9921 Vinderhoute, Bergstraat, 17;
8. Van Oye Rafaël, werkleider universiteit Gent, wonende te 8400 Oostende, J. Declerckstraat 13.

Bij hetzelfde verzoekschrift is tevens beroep tot

vernietiging van voormelde decreetsbepaling ingesteld.

II. DE RECHTSPLEGING

Bij beschikking van 7 januari 1992 heeft de voorzitter in functie de leden van de zetel van het Hof aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers F. Debaedts en L. François hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om de artikelen 71 en 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikking van 15 januari 1992 heeft het Hof de terechtzitting voor de debatten over de vordering tot schorsing vastgesteld op 22 januari 1992.

Van die beschikking is aan de verzoekende partijen en aan de in artikel 76, § 4, van de organieke wet vermelde overheden kennis gegeven bij ter post aangetekende brieven van 15 januari 1992.

Op de terechtzitting van 22 januari 1992 :

- zijn verschenen :
Mr. W. Debeuckelaere, advocaat bij de balie te Gent, voor voornoemde verzoekende partijen;
- de heren N. Vercruysse en P. Barra,

respectievelijk directeur en bestuurssecretaris bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement onderwijs, voor de Vlaamse Executieve, Jozef II-straat 30, 1040 Brussel;

- hebben de rechters-verslaggevers F. Debaedts en L. François respectievelijk in het Nederlands en het Frans verslag uitgebracht;
- zijn voornoemde advocaat en ambtenaren gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. ONDERWERP VAN DE BESTREDEN BEPALING

Krachtens artikel 181, vijfde lid, van het decreet van 12 juni 1991 kunnen de leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel van de Universiteiten die in het kader van de artikelen 190 tot 192 van de wet van 29 december 1990 houdende sociale bepalingen tot een sanerings- of herstructureringsplan hebben besloten, door het universiteitsbestuur niet worden gerangschikt in één van de graden van het zelfstandig academisch personeel wanneer ze op het tijdstip van de inwerkingtreding de leeftijd van 55 jaar hebben bereikt, dit in tegenstelling tot de leden van het vastbenoemd wetenschappelijk personeel van de andere universiteiten (art.181, eerste lid, van

het decreet van 12 juni 1991).

IV. IN RECHTE

- A.1. De verzoekende partijen merken op dat ieder van hen behoort tot het vast benoemd wetenschappelijk personeel van de Universiteit Gent en op het ogenblik van de inwerkingtreding van het bestreden decreet 55 jaar of ouder was. Hieruit volgt dat ze krachtens het saneringsplan van de Universiteit Gent op 60 jaar verplicht op rust zullen worden gesteld, zodat ze krachtens de bestreden bepaling niet meer kunnen geklasseerd worden in één van de graden van het zelfstandig academisch personeel. De verzoekende partijen menen dan ook te doen blijken van het rechtens vereiste belang om het beroep in te stellen.
- A.2. De verzoekende partijen zijn tevens van mening dat de onmiddellijke toepassing van de bestreden bepaling hen een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen. Zij wijzen er in dit verband op dat de universiteiten verplicht zijn om uiterlijk tegen 1 oktober 1992 te beslissen over het al dan niet rangschikken van de leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel in één der graden van het zelfstandig academisch personeel; het voorbereidende werk hiertoe is reeds gestart zodat het vaststellen van de criteria tot rangschikking en de rangschikking zelf in de eerstkomende maanden zullen geschieden. De verzoekende partijen betogen dat, zonder schorsing van de bestreden bepaling, met hen geen rekening kan gehouden worden bij het opstellen van de criteria voor die rangschikking en bij de rangschikking zelf. De bestreden bepaling sluit immers uit dat ze in één van de graden van het zelf-

standig academisch personeel zouden worden gerangschikt. Gelet op de duur van de procedure voor het Arbitragehof is het onmogelijk dat ze, in geval van vernietiging van de bestreden bepaling, toch nog in aanmerking zouden kunnen komen voor een rangschikking in het zelfstandig academisch personeel en zeker dat met hun situatie rekening zou worden gehouden bij de vaststelling van de criteria tot rangschikking.

De verzoekende partijen wijzen er bovendien op dat de saneringsplannen van de Universiteit Gent van kracht zijn en uitgevoerd worden. Eén van de verzoekers wordt vanaf 1 juni 1992 op rust gesteld en kan dus in geen geval in het zelfstandig academisch personeel worden gerangschikt, terwijl hem vroeger was medegedeeld dat hij in aanmerking kwam om met een onderwijsopdracht in het zelfstandig academisch personeel te worden opgenomen.

De verzoekende partijen laten ten slotte gelden dat de criteria tot rangschikking de laatste weken in concreto werden besproken.

- A.3. In een enig middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van het gelijkheidsbeginsel, zoals verwoord in de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet, artikel 14 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, artikel 2 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke rechten en van het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten.

De verzoekende partijen zijn van oordeel dat de

leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel van de Universiteit Gent die zestig jaar worden in de periode 1 oktober 1991 - eind september 1996 en niet kunnen worden gerangschikt in het zelfstandig academisch personeel, ongelijk worden behandeld ten aanzien van leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel die jonger zijn dan hen of behoren tot een andere universiteit.

Al aanvaarden de verzoekende partijen dat de financiële sanering van de Universiteit Gent een op zich geoorloofd doel is dat een onderscheiden behandeling kan verantwoorden, dan zijn ze toch van oordeel dat dit saneringsdoel niet wordt bereikt door de aangevochten ongelijke behandeling. De bestreden maatregel heeft daarentegen volgens de verzoekende partijen noch een objectief verantwoord, noch een adequaat karakter.

Eerst wijzen de verzoekers erop dat het universiteitsbestuur een beoordelingsvrijheid heeft om uit te maken welke leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel in het zelfstandig academisch personeel zullen worden opgenomen, zodat die opname geenszins een automatisme is. Bij het uitoefenen van zijn bevoegdheid dient het universiteitsbestuur ook overwegingen betreffende het financiële evenwicht van de universiteit in aanmerking te nemen, zodat de bestreden bepaling overbodig en onnodig was met het oog op de financiële sanering van de universiteit.

Vervolgens betwisten de verzoekende partijen dat de bestreden bepaling tot een effectieve besparing zou leiden. Zij wijzen erop dat een rangschikking

in het zelfstandig academisch personeel geen invloed heeft op de wedde terwijl de betrokkene onderwijs- en of onderzoekstaken zal dienen op te nemen, zodat die taken niet meer door andere leden van het zelfstandig academisch personeel zullen dienen te worden verricht. Zelfs al mocht een beperkte financiële besparing kunnen worden aangetoond, dan zou die slechts zo miniem of marginaal zijn dat ze onmogelijk de aangeklaagde discriminatie zou kunnen verantwoorden.

Tot slot wijzen de verzoekende partijen erop dat zelfs al mocht de ongelijke behandeling op zich kunnen worden verantwoord, er toch nog een discriminatie aanwezig is omdat de decreetgever hetzelfde doel kon bereiken zonder hen de mogelijkheid te ontnemen hun carrière op academisch en intellectueel vlak te ontplooien. Het zou immers mogelijk zijn geweest de pensioneringsleeftijd voor hen die als lid van het vast benoemd wetenschappelijk personeel onder de saneringsmaatregelen zouden vallen maar in het zelfstandig academisch personeel zijn opgenomen, op zestig jaar te behouden.

B.1. Naar luid van artikel 20, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 dient aan twee grondvoorwaarden te zijn voldaan opdat tot schorsing zou kunnen worden besloten :

- 1° de middelen die worden aangevoerd moeten ernstig zijn;
- 2° de onmiddellijke uitvoering van de bestreden regel moet een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kunnen berokkenen.

De door de wet gebruikte terminologie leidt ertoe

aan te nemen dat, wil een middel als ernstig worden beschouwd in de zin van de wet, het niet volstaat dat het kennelijk niet ongegrond is in de zin van artikel 72, maar dat het ook moet gegrond lijken na een eerste onderzoek van de gegevens waarover het Hof beschikt in dit stadium van de procedure.

- B.2. De verzoekende partijen ontleen aan de internationaalrechtelijke bepalingen waarop zij zich beroepen geen andere argumenten dan die welke ze afleiden uit de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet. Binnen het kader van de schorsingsprocedure zal de ernst van het middel slechts worden onderzocht voor zover het een schending aanvoert van die laatste bepalingen.
- B.3. De grondwettelijke regels van de gelijkheid der Belgen voor de wet en van de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen zou worden ingesteld, voor zover voor het criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld, rekening houdend met het doel en de gevolgen van de bestreden maatregel en met de aard van de in het geding zijnde beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat de aangewende middelen redelijkerwijze niet evenredig zijn met het beoogde doel.
- B.4. De decreetgever kan op wettige wijze bijdragen tot het nastreven van een doel dat erop gericht is de financiële toestand van de universiteiten, die met financiële moeilijkheden te kampen hebben, te

saneren. Hij kan met het oog daarop decreetsbepalingen aannemen die dienen te voorkomen dat het nieuwe statuut van de personeelsleden van de universiteiten de realisering van de bestaande saneringsplannen in het gedrang zou brengen.

De decreetgever kon derhalve een bepaling uitvaardigen die enkel van toepassing is op de leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel van de universiteiten waarvoor een sanerings- of herstructureringsplan van kracht is. Het onderscheid dat bovendien tussen de personeelsleden van die universiteiten wordt gemaakt al naargelang ze op het ogenblik van de inwerkingtreding van het bestreden decreet de leeftijd van 55 jaar al dan niet hebben bereikt, vindt zijn grondslag in het feit dat de saneringsmaatregelen juist van toepassing zijn op die categorie van personeelsleden. Het zijn die personeelsleden voor wie, onder meer ten gevolge van hun anciënniteit, de sociale gevolgen van een gedwongen afvloeiing kunnen worden getemperd door regelingen op het vlak van het pensioen.

B.5. De verzoekende partijen voeren echter aan dat de bestreden maatregelen niet adequaat zijn met betrekking tot het nagestreefde doel of dat de aangewende middelen niet in een redelijk verband van evenredigheid zouden staan tot dit doel.

B.5.1.a. Zij betogen vooreerst dat het universiteitsbestuur niet verplicht is alle leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel in het zelfstandig academisch personeel te rangschikken maar daarentegen een beoordelingsvrijheid heeft,

waarbij ook rekening kan worden gehouden met overwegingen die betrekking hebben op de financiële situatie van de universiteit.

Het Hof merkt evenwel op dat de saneringsmaatregelen, die naar de bedoeling van de decreetgever ertoe strekken het in de bestreden bepaling gemaakte onderscheid te verantwoorden, voorzien in de volledige afvloeiing, op zestig jaar, van alle leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel die in de periode 1 oktober 1991 - 30 september 1996 die leeftijd bereiken. Een rangschikking van die leden in het zelfstandig academisch personeel zou tot gevolg hebben dat ze niet langer verplicht op zestig jaar op rust kunnen worden gesteld, daar de artikelen 190 tot 192 van de wet van 29 december 1990 houdende sociale bepalingen, niet van toepassing zijn op de leden van het zelfstandig academisch personeel. Zodoende zou de sanering van de in financiële moeilijkheden verkerende universiteiten in het gedrang komen. De bestreden bepaling, die dit gevolg beoogt te vermijden, houdt bijgevolg wel degelijk een maatregel in die van die aard is dat het gestelde doel kan worden bereikt.

- B.5.1.b. De verzoekende partijen betogen verder dat, wanneer ze gerangschikt geweest zouden zijn in het zelfstandig academisch personeel, ze onderwijsopdrachten op zich hadden dienen te nemen die nu door andere leden van het zelfstandig academisch personeel dienen te worden verricht, zodat het verbod tot rangschikking in het zelfstandig academisch personeel geen reële besparing tot gevolg zou hebben.

Het Hof merkt evenwel op dat het door de ver-

zoekers aangevoerde feit geen beletsel lijkt te zijn voor de realisatie van het door de bestreden bepaling beoogde doel, het veiligstellen van de saneringsmaatregelen voor bepaalde universiteiten.

De bestreden bepaling vermag ook een reële besparing tot stand te brengen wanneer een lid van het vast benoemd personeel dat omwille van zijn leeftijd niet onder de saneringsmaatregelen valt, in het zelfstandig academisch personeel wordt gerangschikt eerder dan een lid dat wel onder die maatregelen valt.

Terwijl het lid van het vast benoemd wetenschappelijk personeel waarop de saneringsmaatregelen niet van toepassing zijn in ieder geval, hij weze nu al dan niet in het zelfstandig academisch personeel opgenomen, eerst op 65 jaar verplicht op rust kan worden gesteld, is dat niet het geval bij een lid van het vast benoemd wetenschappelijk personeel waarop de saneringsmaatregelen wel van toepassing zijn.

Door te bepalen dat de leden van het vast benoemd wetenschappelijk personeel op wie de saneringsmaatregelen die krachtens de artikelen 190 tot 192 van de wet van 29 december 1990 zijn genomen van toepassing zijn, niet kunnen worden gerangschikt in het zelfstandig academisch personeel, heeft de decreetgever bijgevolg de vermelde afvloeiing van personeel door middel van de verplichte opruiststelling op zestig jaar willen veiligstellen. Aldus heeft hij wel degelijk een maatregel genomen die kan bijdragen tot de sanering van de financiële situatie van bepaalde universiteiten.

B.5.2. De verzoekende partijen betogen nog dat het in de

bestreden bepaling aangewende middel - onmogelijkheid tot rangschikking in het zelfstandig academisch personeel - niet evenredig zou zijn met het beoogde doel - het veilig stellen van de financiële sanering van de universiteiten waarvoor een sanerings- of herstructureringsplan van toepassing is. Volgens verzoekende partijen had de decretale wetgever evenzeer kunnen bepalen dat de pensioneringsleeftijd blijvend op zestig jaar zou worden gehouden voor hen die in het zelfstandig academisch personeel werden gerangschikt, maar vroeger onder de saneringsmaatregelen vielen.

Het Hof stelt vast dat een verplichte oppensioenstelling van de leden van het zelfstandig academisch personeel een aanpassing van de artikelen 190 tot 192 van de wet van 29 december 1990 houdende sociale bepalingen onderstelt. Uit artikel 59bis, §2, 2°, c), van de Grondwet blijkt evenwel dat de decreetgever de bevoegdheid mist om die artikelen te wijzigen. De door de verzoekers gesuggereerde oplossing was
dus
niet haalbaar.

De genomen maatregel zou zeker onevenredig zijn met het nagestreefde doel indien eruit zou voortvloeien dat de Universiteit van Gent in geen geval iemand een leeropdracht zou kunnen toevertrouwen enkel omdat hij meer dan 55 jaar oud is en deel uitmaakt of heeft uitgemaakt van het wetenschappelijk personeel. Het ligt evenwel voor de hand dat de bestreden bepaling de universiteit enkel verbiedt een lid van het vast benoemd wetenschappelijk personeel dat ouder is dan 55 jaar in een graad van het zelfstandig academisch personeel aan te stellen op basis van de rangschikking die zij met toepassing van artikel 181, eerste

lid, van het decreet van 12 juni 1991 vrij opstelt. De bestreden bepaling ontnemt de universiteit geenszins de mogelijkheid om die persoon te benoemen in een graad van het zelfstandig academisch personeel na een vacature.

B.6. Uit wat voorafgaat vloeit voort dat het door de verzoekende partijen aangevoerde middel niet kan worden aangezien als "ernstig" in de zin van artikel 20, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989.

Bijgevolg dient de voorwaarde dat de onmiddellijke uitvoering van de bestreden norm een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen, niet te worden onderzocht.

OM DIE REDENEN,

HET HOF

verwerpt de vordering tot schorsing.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans,
overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6
januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare
terechtzitting van 11 februari 1992.

De griffier,

De voorzitter,

L. POTOMS

J. DELVA